

MINISTER
Rodziny i Polityki Społecznej

KANCELARIA SENATU

03980200569433
RPW/3653/2022 P zat.
2022-02-14 rej. Bronisz Karol

Warszawa, zgodnie ze znacznikiem czasu

DPS V.058.101.2021.ZP

Pan
Tomasz Grodzki
Marszałek Senatu RP

Szanowny Panie Marszałku,

odpowiadając na oświadczenie senatorskie Pana Kazimierza Kleiny złożone podczas 34. posiedzenia Senatu RP w dniu 16 grudnia 2021 r., w sprawie sytuacji pracowników domów pomocy społecznej, przekazuję poniższe wyjaśnienia.

W kwestii wynagrodzeń w domach pomocy społecznej należy zauważyć, iż w obowiązującym stanie prawnym pracownicy domów pomocy społecznej prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego są pracownikami samorządowymi, a warunki ich wynagradzania regulują przepisy ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (Dz.U. z 2019 r. poz. 1282, z późn. zm.) oraz rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 25 października 2021 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych (Dz.U. z 2021 r. poz. 1960). W sprawach zaś nieregulowanych w ww. ustawie stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu Pracy (art. 43 k.p.).

Powyższe rozporządzenie jest podstawą do ustalania poziomu wynagrodzenia w zależności od zajmowanego stanowiska, posiadanego wykształcenia oraz stażu pracy, przy czym rozporządzenie określa jedynie minimalny poziom wynagrodzenia zasadniczego na poszczególnych stanowiskach. Kształtowanie całkowitej wysokości wynagrodzenia pracowników pozostaje w gestii pracodawcy samorządowego, który na podstawie art. 39 ustawy o pracownikach samorządowych w regulaminie wynagradzania ustala szczegółowe warunki wynagradzania pracowników, w tym maksymalny poziom wynagrodzenia zasadniczego. Pracodawca w regulaminie wynagradzania może określić także warunki przyznawania oraz warunki i sposób wypłacania premii i nagród innych niż nagroda jubileuszowa, jak również określić warunki i sposób przyznawania dodatków funkcyjnego i specjalnego, oraz innych dodatków.

Przytoczone regulacje dają pracodawcy samorządowemu swobodę w prowadzeniu zakładowej polityki płac, swobodę w kształtowaniu wysokości wynagrodzenia pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę, w tym w przyznawaniu dodatków do wynagrodzenia.

W odniesieniu do pracowników samorządowych art. 37 ust. 1 ustawy o pracownikach samorządowych, który upoważnia Radę Ministrów do określenia zasad wynagradzania oraz ustala zakres tej regulacji, nie obejmuje problematyki dotyczącej dodatków za pracę dla określonej, wybranej grupy pracowników, w tym pracowników domów pomocy społecznej pracujących w trudnych warunkach. Biorąc pod uwagę upoważnienie ustawowe, nie jest możliwe uregulowanie tej kwestii w rozporządzeniu Rady Ministrów w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych, co do którego właściwy jest Minister Rodziny i Polityki Społecznej.

Pielęgniarki zatrudnione w domach pomocy społecznej oraz organizacje związkowe i pozarządowe wielokrotnie postulowały do MRiPS o wprowadzenie systemu finansowania wynagrodzeń dla tej grupy zawodowej ze środków NFZ. Jednakże w przypadku usług świadczonych przez domy pomocy społecznej obecnie nie ma możliwości finansowania ich przez NFZ, ponieważ domy pomocy społecznej nie są podmiotami leczniczymi, lecz jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej.

Zgodnie z art. 19 pkt 10 ustawy o pomocy społecznej prowadzenie domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym należy do zadań własnych powiatu. Natomiast prowadzenie domów pomocy społecznej o zasięgu gminnym jest zadaniem własnym gminy, stosownie do art. 17 ust. 2 pkt 3 ustawy o pomocy społecznej. Domy pomocy społecznej utrzymują się z opłat mieszkańców, rodziny i gminy oraz dotacji z budżetu państwa na mieszkańców umieszczonych na tzw. starych zasadach. Nie ma przeszkód prawnych, aby również samorządy prowadzące te jednostki przeznaczały dodatkowe środki na finansowanie działalności domów pomocy społecznej, w tym także na wynagrodzenia pracowników. Pielęgniarki zatrudnione w domach pomocy społecznej w większości są pracownikami samorządowymi, wynagradzanymi ze środków pochodzących z budżetów tych jednostek.

Zagadnienia związane ze świadczeniem usług pielęgniarskich w domach pomocy społecznej, różnym statusem pracowników medycznych zatrudnionych w tych placówkach oraz w podmiotach ochrony zdrowia są od dłuższego czasu przedmiotem stosownych analiz, jednakże z uwagi na swój systemowy charakter, wymagają uzgodnień z Ministerstwem Zdrowia. Kwestia usług pielęgniarskich w domach pomocy społecznej zauważona została także przez Radę Pomocy Społecznej, co zaowocowało powołaniem w jej ramach Zespołu ds. Rekomendacji w zakresie usług medycznych, pielęgniarskich i opiekuńczych w domach pomocy społecznej. Po spotkaniu przedstawicieli MRiPS z przedstawicielami MZ oraz

członków przedmiotowego Zespołu, Ministerstwo Zdrowia prowadzi prace dotyczące możliwości finansowania wynagrodzeń pielęgniarek zatrudnionych w domach pomocy społecznej przez NFZ.

Praca wszystkich pracowników - nie tylko pielęgniarek, zatrudnionych w domach pomocy społecznej, wiąże się z dużą odpowiedzialnością i wieloma trudnościami do pokonania. Wybór pracy w DPS oznacza powołanie do zajmowania się częściowo i całkowicie niesamodzielnymi osobami, które wymagają opieki, leczenia, pielęgnacji i wsparcia. Dlatego też co roku Resort Rodziny wspiera samorządy w realizacji ich zadania własnego, jakim jest prowadzenie domów pomocy społecznej, przekazując samorządom prowadzącym domy pomocy społecznej dodatkowe środki finansowe, które mogą zostać przeznaczone między innymi na wynagrodzenia pracowników tych jednostek.

W roku 2020 na domy pomocy społecznej z rezerw celowych budżetu państwa przekazano 137 624 360 zł, z czego:

- na dofinansowanie bieżącej działalności dps na mieszkańców na tzw. „starych zasadach” 22 386 000 zł,
- na dofinansowanie bieżącej działalności dps w kwocie 115 238 360 zł - środki te przeznaczone były na bieżącą działalność domów pomocy społecznej, zwłaszcza na zagwarantowanie właściwej opieki nad mieszkańcami.

Ze sprawozdań wynika, że z powyższej kwoty na zapewnienie kadry niezbędnej do zachowania ciągłości usług świadczonych przez te jednostki wydatkowano 83 336 845,79 zł (73% środków), z czego 81 842 617,39 zł na dodatki do wynagrodzeń (w tym np. premie, dodatki zadaniowe, nagrody).

Dodatkowo w 2020 r. domy pomocy społecznej otrzymały ze środków EFS 289 472 090 zł, z czego 200 988 215 zł wypłacono pracownikom.

W roku 2021 na wsparcie dla domów pomocy społecznej przyznano łącznie 94 002 005 zł w ramach Funduszu Przeciwdziałania Covid-19 oraz z rezerw celowych, z czego:

- 49 286 646 zł z Funduszu Przeciwdziałania Covid-19 - na zadania związane z przeciwdziałaniem skutkom rozprzestrzeniania się wirusa SARS-Cov-2 - pomoc przeznaczona była dla domów pomocy społecznej, prowadzonych przez jednostki organizacyjne samorządu terytorialnego oraz na ich zlecenie. Środki mogły zostać wydatkowane na przygotowanie i zabezpieczenie domów pomocy społecznej przed wzrostem zakażeń wywołanych wirusem SARS-CoV-2, w tym na zakup środków ochrony osobistej, niezbędnego sprzętu i wyposażenia, a także na zapewnienie kadry niezbędnej do utrzymania ciągłości usług świadczonych przez te jednostki,

- na podstawie art. 115 ustawy o pomocy społecznej rozdysponowane zostały dodatkowe środki na bieżącą działalność dla domów pomocy społecznej w poszczególnych województwach w kwocie ogółem 29 991 600 zł z przeznaczeniem na wzmocnienie zabezpieczenia domów pomocy społecznej przed skutkami występowania wirusa, w szczególności na zapewnienie kadry niezbędnej do zachowania ciągłości usług świadczonych przez te jednostki oraz zakup niezbędnych środków ochrony osobistej, sprzętu i wyposażenia,
- dokonano także podziału środków rezerwy celowej wysokości 14 723 759 zł z przeznaczeniem na dofinansowanie bieżącej działalności dps na mieszkańców na tzw. „starych zasadach”.

Należy także podkreślić, że art. 1 pkt 30 lit. e ustawy z dnia 15 kwietnia 2021 r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy o zmianie ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. poz. 803) wprowadza zmiany w zakresie art. 121 ust. 3a ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej w kwestii dodatków dla pracowników socjalnych zatrudnionych w domach pomocy społecznej (przepis wszedł w życie z dniem 30 maja 2021 r.).

Pierwsza z nich polega na zwiększeniu z 250 zł do 400 zł kwoty dodatku do wynagrodzenia pracownika socjalnego zatrudnionego w pełnym wymiarze czasu pracy w samorządowych jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej.

Druga zmiana przepisu art. 121 ust. 3a ustawy o pomocy społecznej zakłada, że ww. dodatek przysługuje pracownikowi socjalnemu zatrudnionemu w pełnym wymiarze czasu pracy w samorządowych jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej, do którego podstawowych obowiązków należy świadczenie pracy socjalnej lub przeprowadzanie rodzinnych wywiadów środowiskowych poza siedzibą jednostki.

W stosunku do poprzednio obowiązującego brzmienia art. 121 ust. 3a wprowadzono zmianę polegającą na możliwości alternatywnego (albo obu jednocześnie) spełnienia przesłanek dotyczących świadczenia pracy socjalnej lub przeprowadzania rodzinnych wywiadów środowiskowych, pod warunkiem wykonywania obu tych czynności poza siedzibą jednostki.

Wyjaśnić jednak należy, że istotą przedmiotowej kwestii tj. interpretacji art. 121 ust. 3a ustawy o pomocy społecznej, nie jest jednak kwestia świadczenia, bądź też nie pracy socjalnej, a kwestia tego, czy do podstawowych obowiązków pracownika należy świadczenie pracy socjalnej poza siedzibą jednostki lub przeprowadzanie rodzinnych wywiadów środowiskowych poza siedzibą jednostki.

Ostateczną decyzję o przyznaniu prawa do dodatku podejmuje kierownik jednostki organizacyjnej pomocy społecznej, który z racji pełnionej funkcji dysponuje pełną wiedzą na temat wykonywanej pracy przez pracownika socjalnego. Decyzja powinna być podjęta po dokładnej analizie stanowiska pracy i zakresu obowiązków wykonywanych przez pracownika socjalnego.

Z poważaniem

z up. Ministra Rodziny i Polityki Społecznej

Stanisław Szwed

Sekretarz Stanu

/-podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

**POLSKI
ŁAD**

Plan rozwoju na
najbliższą dekadę
gov.pl/polski-lad